

WSKAZÓWKI DO PRACY DLA UCZNIÓW, U KTÓRYCH ZDIAGNOZOWANO DYSLEKSJĘ ROZWOJOWĄ

Opracowała: mgr Joanna Pankanin
(Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 3 w Gdyni)

Coraz więcej dzieci ma specyficzne trudności w uczeniu się poprawnego pisania i czytania. Jako pedagog-terapeuta pragnę podzielić się swymi wieloletnimi doświadczeniami z pracy z dziećmi dyslektycznymi.

Zdiagnozowana dysleksja to konieczność podjęcia przez ucznia pracy, która zminimalizowałaby te trudności.

Najbardziej skutecznymi formami pracy z uczniami dyslektycznymi są indywidualne lub grupowe zajęcia terapii pedagogicznej oraz prace samokształceniowe wykonywane przez uczniów w domu i sprawdzane następnie przez polonistę.

Celem wykonywanych w domu ćwiczeń jest wykształcenie prawidłowych nawyków w czytaniu i pisaniu poprzez:

- ćwiczenie uwagi wzrokowej, co umożliwi lepsze zapamiętywanie obrazu graficznego wyrazów podczas czytania;
- ćwiczenia uwagi słuchowej (koncentracji) co umożliwi uczniom uważniejsze wsłuchiwanie się w poprawną wymowę osób uczących i pracujących z nimi;
- sprawniejsze i szybsze dokonywanie analizy i syntezy wyrazów (szczególnie tych o bardziej złożonej strukturze fonetycznej);
- usprawnianie pamięci słuchowo – wzrokowej;
- uporządkowanie wiadomości na temat obowiązujących zasad ortografii;
- kształcenie nawyku stosowania poznanych reguł ortograficznych podczas pisania;
- kształcenie umiejętności czytania ze zrozumieniem.

Ważnym elementem jest również wyrabianie umiejętności pokonywania trudności w pisaniu i radzenia sobie w sytuacjach stresowych, takich jak klasówka, egzamin.

Aby ułatwić uczniom dobór właściwych dla siebie ćwiczeń przedstawiam poniżej zestaw literatury pomocnej w pracach samokształceniowych wraz z krótką ich charakterystyką.

DROGI UCZNIU !!!

1. ABY MIEĆ REZULTATY – PRACUJ CODZIENNIE
2. ĆWICZENIA WYKONUJ SYSTEMATYCZNIE WEDŁUG WSKAZÓWEK AUTORA („NIE SKACZ” PO ROZDZIAŁACH)
3. WYSTARCZY, ŻE POŚWIĘCISZ 20-30 MINUT DZIENNIE
4. POCHWAŁ SIĘ SWEMU NAUCZYCIELOWI – POŁONIŚCIE, ŻE WYKONUJESZ PRACE SAMOKSZTAŁCENIOWE W DOMU – TO TWÓJ ATUT
5. POPROŚ OSOBĘ DOROSŁĄ (RODZIC, POLONISTA, TERAPEUTA), ABY SKONTROLOWAŁA RAZ W TYGODNIU TWOJĄ PRACĘ
6. ZAWSZE PRACUJ ZE SŁOWNKIEM ORTOGRAFICZNYM
7. WYRAZY, KTÓRYCH PISOWNIA SPRAWIA CI SZCZEGÓLNA TRUDNOŚĆ WYPISZ NA KARTCE I POWIEŚ W WIDOCZNYM DLA SIEBIE MIEJSCU (ZMIENIAJ JE CO JAKIŚ CZAS)
8. PO ROKU PRACY PRZYJDŹ DO TERAPEUTY W PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ, W KTÓREJ WCZEŚNIEJ MIAŁEŚ DIAGNOZĘ – POPROŚ O TEST SPRAWDZAJĄCY ZNAJOMOŚĆ ZASAD I REGUŁ PISOWNI. DOWIESZ SIĘ, CO JUŻ OPANOWAŁEŚ, A NAD CZYM MUSISZ JESZCZE POPRACOWAĆ
9. NIE OCZEKUJ ZBYT SZYBKIEJ POPRAWY (ZWŁASZCZA, GDY NIE ĆWICZYSZ SYSTEMATYCZNIE).

**DYSLEKSJA TO COŚ, CO MUSISZ POKOCHAĆ, W MYŚL ZASADY:
„JAK SIĘ NIE MA CO SIĘ LUBI, TO SIĘ LUBI CO SIĘ MA” .
ALE RÓWNIEŻ W MYŚL ŻYCIOWEJ MAKSYMY:
„BEZ PRACY NIE MA KOŁACZY”.**

ŻYCZĘ MIŁEJ PRACY ORAZ SUKCESÓW W NAUCE POPRAWNEGO PISANIA.

ZESTAW LITERATURY POMOCNEJ DO NAUKI CZYTANIA I CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM

1. M. Barańska i E. Jakacka
„CZYTAM ZE ZROZUMIENIEM I ROZWIĄZUJĘ ZADANIA”
(teksty dla uczniów III klasy szkoły podstawowej)

Wydawnictwo „Harmonia”

Ćwiczenia zawierają 12 testów wraz z kluczem odpowiedzi oraz z instrukcją do każdego testu. Testy sprawdzają przede wszystkim stopień zrozumienia czytanych treści, uczą korzystania z posiadanych informacji, a także samodzielności i wytrwałości w pracy. Książka ważna, gdyż każdy uczeń powinien opanować czytanie ze zrozumieniem. W przyszłości ułatwi to dziecku zdobywanie wiedzy na kolejnych etapach edukacji. Forma testowa ma przygotować dziecko do sposobu pracy, z jakim będzie miało do czynienia na kolejnych etapach edukacji, a także do sprawdzianów i egzaminów.

2. B. Zakrzewska
„I TY BĘDZIESZ DOBRZE CZYTAĆ”

Wydawnictwo: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Zawarte w książeczce różne ćwiczenia rozwijają funkcje niezbędne w nauce czytania (dzieci młodsze). Szczególnie ważne są ćwiczenia treningowe, usprawniając opanowanie umiejętności czytania.

3. G. Giełdon, B. Romeyko-Hurko
„JUŻ LUBIĘ CZYTAĆ”
(ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum)

Wydawnictwo: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Książka zawiera 6 zestawów ćwiczeń do nauki czytania, czytania ze zrozumieniem oraz uzupełniania tekstu z lukami, a także ćwiczenia omawiające przeczytane opowiadania (formułowanie wniosków, ćwiczenia ortograficzne i gramatyczne).

4. A. Łuczak, A. Murdzek
„ROZUMIEM CO CZYTAM”
(ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem dla uczniów gimnazjum)

Wydawnictwo: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Książka zawiera 38 tekstów, które ćwiczą umiejętność czytania ze zrozumieniem, a także są dla uczniów okazją do uzupełniania i poszerzania wiadomości szkolnych. Poza fragmentami literatury popularnonaukowej autorki zamieściły też teksty ważne w życiu codziennym (przepisy, reklamy, oferty).

5. J. Bąk
„CZYTAM I ROZUMIEM ZROZUMIEĆ SŁOWO”
(ćwiczenia w rozumieniu słowa pisanego dla gimnazjum)

Wydawnictwo: Piątek Trzynastego Wydawnictwo – Łódź

Książka zawiera wiele ćwiczeń (ok.80) opartych na ciekawych i urozmaiconych tekstach z literatury pięknej, popularnonaukowej, publicystycznej i użytkowej, które pomagają rozwijać umiejętności: rozpoznawania, poszukiwania, przewidywania, porządkowania, interpretacji i argumentowania określonych informacji, a także umożliwiają zapoznanie się z różnymi technikami sprawdzania zrozumienia czytanego tekstu, z którymi uczniowie mogą zetknąć się na egzaminach.

Do ćwiczeń dołączony został klucz, który ułatwi rozwiązanie trudniejszych zadań.

6. Z. Czarniecka-Rodzik
„CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM”
(ćwiczenia dla uczniów gimnazjum)

Wydawnictwo: Pruszyński i S-ka

Książka zawiera 15 zestawów, z których każdy składa się z trzech części :

- I. tekstu wyjściowego
- II. pytań i zadań sprawdzających zrozumienie tekstu
- III. tematu pracy stylistycznej treściowo związanej z tekstem wyjściowym

Książka służy powtórzeniu, uporządkowaniu i ugruntowaniu wiadomości zdobytych w szkole oraz opanowaniu sztuki rozumienia nowego tekstu pisanego. Uczeń może zapoznać się z różnymi technikami konstruowania testu i sprawdzania kompetencji szkolnych, a tym samym lepiej i wszechstronniej przygotować się do egzaminu kończącego gimnazjum.

ZESTAW LITERATURY POMOCNEJ DO NAUKI POPRAWNEGO PISANIA – UTRWALANIE ZASAD ORTOGRAFICZNYCH

1. A. Kaszuba - Lizurej
„W KRAINIE ORTOGRAFII”
(klasy IV-VI i gimnazjalne)
Zeszyt 1 i 2
Wydawnictwo: „Innowacje”

Książka zawiera bogaty zestaw ćwiczeń dla uczniów z dysleksją. Mogą to być również materiały pomocnicze dla nauczycieli, pedagogów i rodziców. Obok ogólnych informacji o dysleksji, jej przyczynach i przejawach w codziennej pracy szkolnej ucznia zawiera również wskazówki dotyczące pracy terapeutycznej. W książce znajdują się ciekawe ćwiczenia i niepowtarzalne metody zapamiętywania trudnych wyrazów.

2. J. Studnicka

„ORTOGRAFFIT”

(to cykl zeszytów do nauki ortografii, czyli PROGRAM EDUKACYJNO – TERAPEUTYCZNY dla uczniów gimnazjów i szkół ponadpodstawowych)

Wydawnictwo Pedagogiczne „OPERON”

Seria obejmuje:

- Pisownię wyrazów z „rz” wymiennym
- Pisownię wyrazów z „rz” niewymiennym
- Pisownię wyrazów z „rz” po spółgłoskach
- Pisownię wyrazów z „ż” wymiennym
- Pisownię wyrazów z „ż” niewymiennym
- Pisownię wyrazów z „u” , „ó”
- Pisownię wyrazów z „ch” , „h”
- Pisownię wyrazów z „ę” , „en” , „em” , „ą” , „on” , „om”
- Ćwiczenia grafomotoryczne

Publikacja zalecana przez Polskie Towarzystwo Dysleksji.

3. M. Iwanowicz

„MISTRZ ORTOGRAFII”

(podręcznik do systematycznej nauki ortografii dla klas IV-VI szkoły podstawowej)

Wydawnictwo: „RES POLONA”

Książka proponuje nowy sposób uczenia się ortografii oparty na ciekawych i różnorodnych ćwiczeniach, głównie na grach i zabawach ortograficznych (krzyżówki, diagramy, labirynty, rebusy, zagadki ortograficzne oraz punktowane i oceniane sprawdziany).

4. E. Szamankiewicz

„Ó NIEWYMIENNE”

(nauka ortografii dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz uczniów szkół ponadpodstawowych)

Wydawnictwo: „HARMONIA”

5. E. Szymankiewicz

„Ó WYMIENNE I U”

Pozycja złożona jest z dwóch książek. Mogą z nich korzystać zarówno uczniowie z trudnościami o postaci dysleksji (dysortografii), jak również ci, u których nie stwierdzono specyficznych trudności w pisaniu, a którzy miewają kłopoty z ortografią. Zawarte w podręczniku ćwiczenia cechuje różnorodność : uzupełnianie zdań, odmiana wyrazów, logogryfy, krzyżówki, labirynty, puzzle literowe. Poza ćwiczeniami typowo ortograficznymi wszystkie rozwijają grafomotorykę, myślenie, koncentrację uwagi, wzbogacają słownictwo i zasób wiadomości ogólnych.).

6. M. Sikora, W. Wierzba
„PISZĘ BEZBŁĘDNIE”
(zeszyt ćwiczeń ortograficznych dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjalistów)
Wydawnictwo Edukacyjne „ALBUS”

Książka zawiera urozmaicone ćwiczenia służące wyrabianiu nawyku poprawnego pisania poprzez łączenie reguł ortograficznych z procesem pisania, a także poprzez wiązanie ortografii z gramatyką, ćwiczeniami słownikowymi oraz stylistycznymi.
Na te ćwiczenia ortograficzne należy poświęcać codziennie 15 – 30 minut.

PONADTO PROPONUJĘ INNE POZYCJE DO ĆWICZEŃ PERCEPCJI WZROKOWEJ, SPOSTRZEGAWCZOŚCI ORAZ ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ.

1. Z. Handzel
„DYKTANDA GRAFICZNE”

Wydawnictwo: „HARMONIA”

Materiały zawarte w tej książce służą rozwijaniu: percepcji wzrokowej, pamięci słuchowej, orientacji przestrzennej oraz usprawnianiu ruchu rąk i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

W książce zamieszczono szczegółową instrukcję do prowadzenia ćwiczeń.

2. I. J. Matiugin, E. Czakaberija
„PAMIĘĆ WZROKOWA”
(rozwój pamięci obrazowej u dzieci)

Wydawnictwo „EKOLOG”

3. **„ZAGADKI LOGICZNE DO UTRATY TCHU”**
(dla dzieci w wieku 9-12 lat)

Wydawnictwo „SIEDMIORÓG”

4. H. Karczmarek
„MĄDREJ GŁOWIE DOŚĆ DWIE SŁOWIE”
(czyli rozrywki umysłowe dla uczniów klasy III szkoły podstawowej)

Wydawnictwo: „HARMONIA”